

## Nr 214.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 m. m.; given Stockholms slott den 6 mars 1936.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

*Ernst Wigforss.*

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, utrikes-, social- och kommunikationsdepartementen anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 och anför därvid följande:

I anledning av Kungl. Maj:ts i proposition nr 114 till 1935 års riksdag framlagda förslag har riksdagen — på sätt framgår av riksdagens skrivelse den 29 mars 1935, nr 121 — beslutat om inrättande av en särskild fond, benämnd »statens allmänna fastighetsfond», för redovisning av staten tillhöriga fastigheter.

Å fastighetsfonden redovisas vissa kronans fastigheter, som stå under fångvårdsstyrelsens, utrikesdepartementets, medicinalstyrelsens eller byggnadsstyrelsens förvaltning. För envar av nämnda förvaltningsmyndigheter är upprättad en särskild delfond. Från fonden skola utgå kostnaderna för fastigheternas underhåll. Därjämte skall fonden bestrida kostnader för förhyrande av lokaler åt vissa statens ämbetsverk. För lokaler i fonden tillhörande eller för fondens medel förhyrda fastigheter, som äro upplåtna åt statliga myndigheter, skall fonden erhålla ersättning genom anslag, som anvisas under verkliga utgifter å de olika huvudtitlarna. Hyror och arrenden för till enskilda upplåten, fonden tillhörande fast egendom skola direkt inflyta till fonden. Av fondens inkomster skall avsättning ske till en förnyelsefond, avsedd att täcka förnyelsekostnader. Det överskott, som därefter uppstår, skall redovisas å riksstatens inkomstsida såsom fondens avkastning.

Riksdagen har i berörda skrivelse den 29 mars 1935 anmält, att riksdagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1935/1936 anvisat särskilda förslagsanslag under andra till och med tionde huvudtitlarna och under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m., ävensom att riksdagen godkänt förslag till inkomst- och utgiftsstat för fonden för nämnda budgetår.

Genom brev den 15 juni 1935 har Kungl. Maj:t fastställt *bestämmelser angående förvaltningen av fonden*. Dessa bestämmelser äro av följande lydelse:

### § 1.

Statens allmänna fastighetsfond omfattar

- a) fastigheter, vilka uppföras eller förvärvas med anlitande av å riksstaten uppförda anslag för kapitalökning å fastighetsfonden,
- b) andra staten tillhöriga fastigheter, beträffande vilka Kungl. Maj:t särskilt förordnat, att de skola tillhöra fastighetsfonden.

Där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda förordnar, skola under a) avsedda fastigheter å fonden upptagas till värden, motsvarande anskaffningskostnaderna. Fastigheter, som avses under b), upptagas till värden, som fastställas av Kungl. Maj:t.

### § 2.

De fastighetsfonden tillhörande fastigheter, vilka förvaltas av fångvårdsstyrelsen, utrikesdepartementet och medicinalstyrelsen, skola redovisas å särskilda för dessa myndigheter upprättade delfonder. Övriga fastighetsfonden tillhörande fastigheter skola redovisas av byggnadsstyrelsen å en för detta ämbetsverk upprättad delfond.

### § 3.

För fastighetsfonden skall upprättas en förnyelsefond, uppdelad på fyra delfonder, avseende envar av fastighetsfondens delfonder.

Avsättning till förnyelsefonden skall årligen verkställas enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder.

Angående användningen och placeringen av till förnyelsefonden avsatta medel beslutar Kungl. Maj:t.

§ 4.

För varje budgetår fastställer Kungl. Maj:t: inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfonden samt de belopp, med vilka de i riksstaten anvisade anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond skola belastas.

§ 5.

1. Fastighetsfondens till respektive delfonder hörande tillgångar och skulder skola av fångvårdsstyrelsen, utrikesdepartementet, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen redovisas i nämnda myndigheters huvudböcker. Det i varje delfond ingående fastighetsbeståndet skall härvid redovisas å en till huvudboken fogad specifikation med angivande av fastighetsvärdet för varje objekt, fördelat på mark och byggnad.

2. Nämnda myndigheter skola, var för sin delfond, i sina räkenskaper redovisa fastighetsfondens inkomster och utgifter i enlighet med den för fonden fastställda inkomst- och utgiftsstaten samt vid budgetårets utgång överföra det för respektive delfonder uppkomna överskottet till den å riksstaten uppförda inkomstiteln »Statens allmänna fastighetsfond».

3. Besparingar, som kunna uppkomma å de för reparations- och underhållskostnader m. m. i den för fonden fastställda inkomst- och utgiftsstaten upptagna anslagsposterna, skola för varje delfond vid budgetårets utgång överföras till en för delfonden upplagd diversemedelstitel för att sedermera för avsett ändamål stå till vederbörande förvaltningsmyndighets förfogande.

§ 6.

Vad om vederbörande förvaltningsmyndigheters kassarörelse i annan ordning är stadgat skall jämväl gälla beträffande de likvida medel, vilka äro att hänföra till fastighetsfonden.

§ 7.

Fångvårdsstyrelsen, medicinalstyrelsen och byggnadsstyrelsen hava att årligen, envar för sin delfond, till Kungl. Maj:t inkomma:

inom den tid och i den ordning, som särskilt stadgats, med förslag till de anslagsäskanden och de framställningar i övrigt rörande fastighetsfonden, som förvaltningsmyndigheterna finna böra göras hos nästföljande riksdag;

före den 15 november med förslag till inkomst- och utgiftsstat för nästföljande budgetår;

före den 1 maj med förslag angående dispositionen av för löpande budgetår anvisade anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond samt

före den 15 maj med förslag angående användningen av fastighetsfondens förnyelsefond för nästföljande budgetår.

§ 8.

Vederbörande förvaltningsmyndigheter hava, envar för sin delfond, att vidtaga nödiga förberedande åtgärder för upplåtande till andra statens verk och myndigheter än statens affärsverk av lokaler i fastighetsfonden tillhörande byggnader, samt att verkställa sådana upplåtelser, om vilka Kungl. Maj:t beslutar;

att besluta om upplåtande till statens affärsverk eller till enskilda av fastighetsfonden tillhörande egendom samt att uppbära och redovisa härför inflytande inkomster;

att vidtaga nödiga förberedande åtgärder för och verkställa sådana förhyrningar av tjänstelokaler för statens verk och myndigheter, om vilka Kungl. Maj:t beslutar, ävensom utbetala och redovisa för dylika lokaler utgående hyror m. m. samt

att besluta om tillfällig användning av odisponerade lokaler.

### § 9.

Vederbörande förvaltningsmyndigheter hava, envar för sin delfond, att, så ofta och i den omfattning sådant prövas erforderligt, föranstalta om besiktning av de till delfonden hörande byggnaderna samt om värdering av därvid påsynade åtgärder;

att på grund av vad vid besiktningarna eller eljest förekommit besluta om och, i den mån så kan ske, å generalplan, som bör vara färdigställd före den 1 juni närmast före det budgetår planen avser, upptaga erforderliga underhålls- och därmed jämförliga åtgärder samt ändrings- och andra arbeten, för vilka medel äro eller bliva tillgängliga, åliggande det dock myndigheten att underställa Kungl. Maj:ts prövning fråga om utförande av dylika arbeten, då dessa äro av mera omfattande beskaffenhet eller då myndigheten eljest med hänsyn till förekommande omständigheter finner sådant påkallat;

att låta uppgöra ritningar och kostnadsberäkningar för samt hos Kungl. Maj:t göra framställningar om medel för nödiga befunda ändrings- eller andra arbeten, då kostnaderna för dessa icke kunna bestridas av de till byggnadernas underhåll avsedda medlen;

att organisera, leda och övervaka utförande av beslutade arbeten samt

att tillse, att fullständiga och med verkligheten överensstämmande ritningar och, i fall så erfordras, beskrivningar förefinnas över i delfonden ingående fastigheter.

### § 10.

De närmare föreskrifter, som kunna erfordras för tillämpningen av förestående bestämmelser, meddelas, i vad avser den bokföringsmässiga redovisningen av fastighetsfondens tillgångar och skulder, inkomster och utgifter m. m., av riksräkenskapsverket efter samråd med fondens förvaltningsmyndigheter och, i vad avser andra förvaltningsåtgärder, av byggnadsstyrelsen efter samråd med fondens övriga förvaltningsmyndigheter.

Kungl. Maj:t har vidare i brevet den 15 juni 1935 förordnat,

att såsom tillgångar å fastighetsfonden skulle från och med den 1 juli 1935 redovisas de fastigheter, vilka funnes upptagna å en såsom bilaga till förenämnda proposition nr 114 fogad »Förteckning över fastigheter, avsedda att ingå i statens allmänna fastighetsfond»,

att dessa fastigheter skulle fördelas på fångvårdsstyrelsens, utrikesdepartementets, medicinalstyrelsens och byggnadsstyrelsens delfonder på sätt framginge av nämnda förteckning, dock att Kungl. Maj:t beträffande följande under uppförande varande byggnader, nämligen: Karolinska sjukhuset, nybyggnad för de patologiska och hygienisk-bakteriologiska institutionerna vid universitetet i Uppsala, växthusbyggnad för den botaniska institutionen vid universitetet i Uppsala samt byggnad för den kemiska institutionen vid universitetet i Lund, ville framdeles, sedan byggnaderna färdigställts, på framställning av byggnadsstyrelsen, efter hörande av vederbörande myndighet, upp-

taga till förnyat övervägande frågan om dessa byggnaders ställning i förvaltnings- och redovisningshänseende,

samt att förvaltningen av följande vid tiden för fondens inrättande under annan myndighets än byggnadsstyrelsens förvaltning stående fastigheter, nämligen: Blindinstitutet och förskolan för blindas å Tomtebodas, nya elementarskolans fastighet i kv. Beridarebanan i Stockholm, patent- och registreringsverkets fastighet i kv. Uppfinnaren i Stockholm, veterinärhögskolans fastighet å Norra Djurgården i Stockholm, småskoleseminariet i Linköping, hantverksskolan i Växjö för blindas kvinnor och hantverksskolan i Kristinehamn för blindas män skulle från och med den 1 juli 1935 omhändervardas av byggnadsstyrelsen; varvid byggnadsstyrelsen skulle äga att med förutvarande förvaltande myndighet träffa överenskommelse rörande fördelningen mellan styrelsen och myndigheten av förekommande underhållsarbeten m. m. med avseende å ifrågasvarande fastigheter.

Inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfonden för budgetåret 1935/1936 har av Kungl. Maj:t fastställts i brevet den 15 juni 1935. Till innehållet i denna stat återkommer jag i det följande.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut har byggnadsstyrelsen den 12 november 1935 avgivit utredning angående fastställande av fastighets- och hyresvärden för till fastighetsfonden hörande fastigheter. Sammanlagda värdet å till fonden hörande mark och byggnader har av styrelsen beräknats till 260,981,400 kronor, fördelat med 81,727,100 kronor å mark och 179,254,300 kronor å byggnader. Hur dessa belopp fördela sig på de olika delfonderna framgår av följande sammanställning.

	Markvärde kronor	Byggnads- värde kronor	Totalvärde kronor
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	5,872,500	9,239,900	15,112,400
Utrikesdepartementets » .....	2,343,000	5,887,000	8,230,000
Medicinalstyrelsens » .....	11,243,000	76,798,000	88,041,000
Byggnadsstyrelsens » .....	62,268,600	87,329,400	149,598,000
Summa	81,727,100	179,254,300	260,981,400

I anledning av denna utredning har statskontoret den 6 februari 1936 avgivit infortrat utlåtande.

Jämlikt § 7 i bestämmelserna angående förvaltningen av fastighetsfonden hava förslag till inkomst- och utgiftsstat för fastighetsfondens delfonder för budgetåret 1936/1937 avgivits av vederbörande förvaltningsmyndigheter.

Närmare uppgifter om de i statförslagen beräknade inkomst- och utgiftsbeloppen lämnas i efterföljande sammanställning, däri för jämförelse även medtagits motsvarande belopp i den för innevarande budgetår fastställda inkomst- och utgiftsstaten för fastighetsfonden.

	Budgetåret 1935/1936 kronor	Budgetåret 1936/1937 kronor
<b>I n k o m s t e r :</b>		
Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	590,100	609,000
Utrikesdepartementets » .....	473,000	440,200
Medicinalstyrelsens » .....	4,020,400	4,070,460
Byggnadsstyrelsens » .....	7,123,900	7,500,300
Säger	12,207,400	12,619,960
Hyror för till enskilda upplåtna lokaler m. m.		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	155,000	152,200
Utrikesdepartementets » .....	50,000	42,800
Medicinalstyrelsens » .....	875,000	828,000
Byggnadsstyrelsens » .....	388,300	377,100
Säger	1,468,300	1,400,100
Summa	13,675,700	14,020,060
<b>U t g i f t e r :</b>		
Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	285,000	292,000
Utrikesdepartementets » .....	146,400	146,400
Medicinalstyrelsens » .....	900,000	1,112,000
Byggnadsstyrelsens » .....	1,243,500	1,708,000
Säger	2,574,900	3,258,400
Avsättning till förnyelsefond.		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	100,100	105,000
Utrikesdepartementets » .....	94,500	88,300
Medicinalstyrelsens » .....	1,141,500	1,151,970
Byggnadsstyrelsens » .....	1,297,200	1,325,600
Säger	2,633,300	2,670,870
Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	100	8,000
Utrikesdepartementets » .....	45,600	46,200
Medicinalstyrelsens » .....	100	14,000
Byggnadsstyrelsens » .....	443,900	500,400
Säger	489,700	568,600
Summa	5,697,900	6,497,870
<b>Ö v e r s k o t t :</b>		
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	359,900	356,200
Utrikesdepartementets » .....	236,500	202,100
Medicinalstyrelsens » .....	2,853,800	2,620,490
Byggnadsstyrelsens » .....	4,527,600	4,343,400
Summa	7,977,800	7,522,190

Den minskning av fastighetsfondens överskott, som de sålunda avgivna statförslagen innebära, är huvudsakligen att återföra på de höjningar av

anslagsposterna för reparations- och underhållskostnader, som äskas i förslagen till utgiftsstaten för medicinalstyrelsens och byggnadsstyrelsens del-fonder.

I sin inkomstberäkning för budgetåret 1936/1937 har riksräkenskapsverket — som icke ingått i prövning av beräkningen av de i statförslagen upptagna beloppen för reparations- och underhållskostnader — efter vissa smärre justeringar av berörda statförslag, för vilka justeringar jag torde få lämna redogörelse i det följande vid behandlingen av de särskilda anslagsposterna å staten, beräknat inkomsten av statens allmänna fastighetsfond för nästkommande budgetår till 7,486,290 kronor eller i avrundat belopp 7.5 miljoner kronor.

Vid anmälan i statsverkspropositionen av inkomsttiteln statens allmänna fastighetsfond (Inkomsterna sid. 62) anförde jag, att granskningen av de av myndigheterna avgivna statförslagen, särskilt i vad dessa avsåge anslagsposter för reparations- och underhållskostnader, ännu icke vore slutförd. Efter verkställd ytterligare utredning i ärendet syntes närmare beräkning av fastighetsfondens inkomster och utgifter för nästa budgetår samt av det nettoöverskott, som borde uppföras å riksstatens inkomstsida, få framläggas för riksdagen i särskild proposition. Därvid borde jämväl till närmare prövning upptagas den i sammanhang med anmälan under utgifter för kapitalökning av frågan om amortering av den extraordinära upplåningen för allmänna arbeten berörda frågan om uppförande å fastighetsfondens stat av en post för avskrivning av kostnader för inventarier m. m., vilka bestritts från lånemedelsanslag till byggnader, vilka överförs från förlagsfonden till redovisning å fastighetsfonden.

Vid beräkning i statsverkspropositionen av överskottet av fastighetsfonden för nästa budgetår har hänsyn tagits till behovet av en dylik avskrivningspost. Det av riksräkenskapsverket beräknade överskottet å fastighetsfonden, 7.5 miljoner kronor, har av denna anledning minskats med 0.2 miljon kronor och sålunda upptagits med 7.3 miljoner kronor.

På grundval av förvaltningsmyndigheternas förslag och riksräkenskapsverkets ifrågavarande yttrande hava förslagsanslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 i statsverkspropositionen äskats med följande belopp:

Andra huvudtiteln .....	kronor	870,200
Tredje » .....	»	593,100
Fjärde » .....	»	280,800
Femte » .....	»	5,531,500
Sjätte » .....	»	213,700
Sjunde » .....	»	285,800
Åttonde » .....	»	3,656,400
Nionde » .....	»	733,300
Tionde » .....	»	373,500
Huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. ....	»	79,300

Summa kronor 12,617,600.

Över förvaltningsmyndigheternas statförslag har statskontoret avgivit infortrat utlåtande den 6 februari 1936.

Vad statuppställningen beträffar, så torde i förhållande till den för innevarande år gällande staten den ändringen böra vidtagas, att å inkomstsidan tillägges en rubrik för diverse inkomster och å utgiftssidan infogas en rubrik, benämnd Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.

## U t g i f t e r n a .

### Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.

*Fångvårdsstyrelsens delfond.* För de till denna delfond hörande fastigheterna är i gällande stat upptaget ett belopp av 285,000 kronor för reparations- och underhållskostnader m. m. I det med skrivelse den 14 november 1935 av fångvårdsstyrelsen avgivna förslaget till inkomst- och utgiftsstat för styrelsens delfond för nästa budgetår har styrelsen med hänsyn till förutsedd ökning av kostnaderna för reparationer m. m. för delfonden tillhörande fastigheter beräknat ifrågavarande anslagspost till 292,000 kronor.

Från fångvårdsstyrelsen hava vidare till Kungl. Maj:t inkommit särskilda framställningar angående anslag för vidtagande av vissa reparations- och underhållsarbeten å fångvårdsanstalterna å Långholmen, i Malmö, å Härlanda och i Härnösand.

Beträffande centralfängelset å Långholmen får jag anföra följande.

I skrivelse den 13 november 1933 till Kungl. Maj:t har fångvårdsstyrelsen hemställt, att för vissa arbeten vid centralfängelset å Långholmen hos riksdagen måtte äskas ett anslag å 275,000 kronor. De arbeten, som avses, äro först omläggning av värmeledningen i kronohäktet, vilken numera vore omodern och bristfällig samt ur driftsynpunkt oekonomisk. Lämpligast vore enligt fångvårdsstyrelsens mening, att kronohäktets ångsystem utbyttes mot varmvattenuppvärmning från centralavdelningens pannanläggning, som för sådant ändamål måste förses med ytterligare en panna. Kostnaderna för dessa arbeten beräknas av fångvårdsstyrelsen till 66,050 kronor.

Vidare föreslår fångvårdsstyrelsen, att de nuvarande torvmullsklosetterna i fängelset utbytas mot vattenklosetter samt att nya badrum, tvätt- och sköljrum anordnas. Genomförandet av en allmän övergång till vattenklosetter vid Långholmsfängelset hade, framhåller styrelsen, tidigare ej låtit sig göra, åtminstone icke utan mycket betydande kostnader. Men sedan Stockholms stad numera anlagt en stor avloppsledning i Söder Mälarstrand, hade frågan kommit i annat läge, varför styrelsen ansett sig böra föreslå en dylik åtgärd.



De sålunda ifrågasatta förbättringarna i den sanitära inredningen skulle nödvändiggöra omläggning av de utvändiga avloppsledningarna. Det nuvarande avloppssystemet vore ett s. k. kombinerat system, vars ledningar med hänsyn till det ringa antalet befintliga vattenklosetter kunnat utdragas i Pålsundet. Sedan sinnessjukhusets nybyggnad tillkommit, renades emellertid avloppet därifrån i en s. k. Hoffmansbrunn och infördes därefter i det befintliga systemet. Det av Stockholms stads hälsovårdsnämnd lämnade medgivandet beträffande sinnessjukhuset gällde dock endast intill dess avloppsfrågan för fängelset i dess helhet bleve löst. Kostnaderna för de nämnda sanitära anordningarna hava av styrelsen beräknats till 141,605 kronor.

Dessutom har fångvårdsstyrelsen — med förmälan att väggohyra förekomme i bostadscellerna — hemställt, att nya golv måtte inläggas i dessa celler, varigenom en betydlig förbättring i nu ifrågavarande avseende kunde åstadkommas. Kostnaderna härför hava beräknats till 47,130 kronor.

Fångvårdsstyrelsen har i sin nämnda skrivelse vidare föreslagit anordnande av en hiss i kronohäktet för en beräknad kostnad av 10,450 kronor samt utförande av diverse målningsarbeten m. m. för en beräknad kostnad av 22,765 kronor.

Kostnadsberäkningarna för samtliga föreslagna arbeten sluta å en summa av 288,000 kronor, vilken summa avjämnats till 275,000 kronor, då styrelsen förutsatt att en del arbeten skulle kunna i viss omfattning verkställas med anlåtande av fångarbetskraft.

Fångvårdsstyrelsens biträde i hälsovårdsärenden, medicinalrådet Einar Edén har i yttranden till styrelsen den 30 september och den 25 oktober 1933 tillstyrkt de föreslagna åtgärderna.

Förste stadsläkaren i Stockholm E. Rietz, som besiktigt fängelset, har i avgivet yttrande den 12 april 1934 framhållit, att de nuvarande klosetterna i fängelset såväl med hänsyn till sitt otillräckliga antal som genom spridande av lukt vore stridande mot hälsovårdsstadgans bestämmelser. Det nuvarande tillståndet måste betraktas som en svår sanitär olägenhet, emot vilken åtgärder ej med hälsovårdsmyndighets medgivande kunde underlåtas. De i ärendet uppgjorda förslagen syntes ägnade att avlägsna nuvarande allvarliga olägenheter.

Sedan ytterligare utredning förebragts, har byggnadsstyrelsen den 18 juli 1935 anbefallts att avgiva utlåtande i ärendet med beaktande av att centralfängelset å Långholmen torde komma att nedläggas inom en ej alltför avlägsen framtid.

Till åtlydnad härav har byggnadsstyrelsen i utlåtande den 24 oktober 1935 anfört:

Då enligt vad styrelsen hade sig bekant några förberedande åtgärder för fängelsets förflyttning icke torde vara vidtagna, ansåge sig styrelsen kunna förutsätta, att en dylik förflyttning icke komme att äga rum under de närmaste tio åren. Styrelsen hade alltså vid de nu föreliggande byggnadsfrågornas bedömande utgått ifrån att fängelset komme att kvarbli på Långholmen under minst tio år och att arbetena alltså borde inskränkas till vad som under en sådan tidsperiod kunde anses vara oundgängligen erforderligt.

Vare sig W.-C. anordnades eller ej inom fängelset, torde ej kunna förväntas, att staden längre tilläte, att avloppen från fängelset utmynnade i Pål-sundet, utan torde från stadens sida påfordras anslutning till stadens avloppsledningar. De nuvarande utvändiga avloppsledningarna inom fängelset vore i så dåligt skick, att en omläggning under alla omständigheter erfordrades inom den närmaste tioårsperioden. Om fängelset skulle nedläggas efter tio år, vore den föreslagna avloppsanläggningen användbar för annan bebyggelse inom området.

Den nuvarande värmeledningsanläggningen i kronohäktet vore i mycket dåligt skick sedan många år, varjämte den vore oekonomisk i drift och tarvade jämförelsevis dyrbart underhåll. Anläggningen torde icke kunna bibehållas i ytterligare tio år. För en tioårsperiod vore emellertid en ny panna i panncentralen icke erforderlig, utan torde en motströmsapparat vara tillfyllest, varigenom skulle kunna besparas 26,500 kronor i anläggningskostnad. Kostnaden skulle alltså kunna nedbringas till 39,550 kronor. Den nedlagda kostnaden, fördelad på tio år, skulle till en stor del motsvaras av lägre årskostnader för bränsle och reparationer, vilken besparing beträffande bränslekostnaderna kunde beräknas till 2,500 kronor per år eller för tio år 25,000 kronor.

Sanitär installation i kronohäktet omfattade anordnande av diskrum med varmt och kallt vatten, utbytande av torrklosetter mot vattenklosetter samt anordnande av badrum. Rörledningsarbetena hade beräknats till 20,000 kronor och byggnadsarbetena till 6,331 kronor. Då diskrum redan iordningstänkts för 1,250 kronor, minskades de beräknade kostnaderna till 25,081 kronor.

Sanitär installation i centralbyggnaden hade avsetts omfatta anordnande av diskrum med varmt och kallt vatten, W.-C. samt bad och tvättställ och kostnaderna hade beräknats till 66,000 kronor. Emellertid hade sedermera vissa arbeten, bland annat anordnande av diskrum, redan utförts, varför en ny kostnadsberäkning verkställdes. Sammanlagda kostnaderna för dessa installationsarbeten skulle efter denna kostnadsberäkning uppgå till 32,250 kronor. Styrelsen ansåge sig böra framhålla, att styrelsen funne fångvårdsstyrelsens förslag om anordnande av W.-C. och badrum motiverade.

Enligt vad byggnadsstyrelsen inhämtat hade nya golv av vitbok redan inlagts i ett antal celler med anlitan av särskilda för fängelseförvaltningen tillgängliga medel, ett förfarande som syntes byggnadsstyrelsen lämpligen böra fortfara. Hiss syntes icke böra anordnas under förutsättning att fängelset efter tio år komme att förflyttas.

De i fångvårdsstyrelsens framställning upptagna kostnaderna för diverse målning m. m. syntes byggnadsstyrelsen kunna bestridas av tillgängliga årsanslag.

Under den angivna förutsättningen att centralfängelset å Långholmen komme att förflyttas efter en period av minst tio år, har byggnadsstyrelsen ansett sig kunna tillstyrka, att förbättringsarbeten nu komme till utförande till följande belopp:

utvändiga avloppsledningar .....	kronor	49,275
värmeledning i kronohäktet .....	»	39,550
sanitära installationer i kronohäktet.....	»	25,081
d:o      d:o      i centralavdelningen .....	»	32,250

Summa kronor 146,156

eller i avrundat tal 146,000 kronor.

Statskontoret, dit ärendet sedermera remitterats, har i utlåtande den 6 februari 1936, under hänvisning till det utlåtande ämbetsverket samma dag avgivit angående förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond, uttalat att betänkligheter syntes ämbetsverket möta att, innan frågan om fängelsets framtida disposition vunnit sin lösning, i fastigheterna nedlägga så betydande belopp, som här vore i fråga. I varje fall torde andra arbeten än de av byggnadsstyrelsen tillstyrkta icke under nuvarande förhållanden böra komma under övervägande.

Vad angår centralfängelserna å Härlanda och i Härnösand får jag anföra följande.

I skrivelse den 13 september 1935 med anslagsäskanden för budgetåret 1936/1937 har fångvårdsstyrelsen hemställt, att för förbättringsarbeten å tjänstebostäder m. m. vid centralfängelserna i Malmö, å Härlanda och i Härnösand måtte för budgetåret 1936/1937 beräknas ett belopp av 300,000 kronor.

Sedermera har fångvårdsstyrelsen med skrivelse den 18 november 1935 överlämnat utredning i ärendet jämte tillhörande ritningar och kostnadsberäkningar.

Efter att ha lämnat redogörelse för de av styrelsen föreslagna arbetena vid centralfängelset i Malmö, vilka beräknats draga en kostnad av 122,000 kronor, har styrelsen vidkommande byggnadsarbetena vid centralfängelset å Härlanda anfört i huvudsak följande:

Av bostadshusen vid detta fängelse vore endast ett, befälsbostaden, försett med värmeledning från en särskild i huset inrymd panna. Föreliggande förslag avsåge, att även de övriga bostadshusen skulle förses med värmeledning. I samtliga bostadshus skulle anordnas varmvattenledningar. För de bostadshus, som nu saknade badrum, föresloges inrättande av sådana. Vattenklosetter skulle anordnas i de lägenheter, som nu saknade sådana. Detta skulle påkalla omläggning av befintliga avloppsledningar. Härigenom skulle också vinnas dränering av för närvarande vattensjuka källare. Antalet lägenheter utgjorde 29, därav 3 i befälsbostaden.

Kostnaderna för de föreslagna arbetena vid Härlandafängelset har styrelsen beräknat sålunda:

nya pannor m. m. i stora panncentralen.....	kronor	28,000	
värmeeledning i de bostadshus, som skulle anslutas till denna central.....	»	17,500	
värmeeledning med panna för ett bostadshus.....	»	4,000	
varmvattenledningar för samtliga bostadshusen.....	»	8,500	
vattenklosetter och badrum samt avloppsledningar för vissa bostadshus .....	»	14,000	72,000
byggnadsarbeten m. m. ....	kronor	14,000	
	Summa kronor		86,000.

Vad därefter angår de föreslagna byggnadsarbetena vid centralfängelset i Härnösand, uttalar fångvårdsstyrelsen därom huvudsakligen följande:

Fängelsets administrationsflygel uppvärmdes nu medelst kakelugnar medan cellavdelningen hade centralvärmeledning. Administrationsflygelns uppvärmning vore emellertid mycket otillfredsställande, vartill komme att användandet av två uppvärmningssystem måste anses opraktiskt och även oekonomiskt. Nu föresloges, att uppvärmningen av administrationsflygeln skulle ske medelst värmeledning från fängelsets stora panncentral. I hörncellerna, som vore mycket kalla, skulle uppställas radiatorer i förbindelse med värmecentralen. Befälshuset vore synnerligen kallt. Värmeledning skulle anordnas i detta hus med anslutning till fängelsets panncentral. Då de befintliga pannorna inom centralen redan nu vore mycket hårt belastade och nödig reserv icke finnes, måste en ny panna uppställas invid de nuvarande. Inom administrationsflygeln, där tingslokaler och expeditioner samt sjukavdelning vore belägna, skulle anordnas vattenklosetter. Uti befälsbostaden borde badrum med varmvatten anordnas. I bevakningens bostadshus skulle anordnas vattenklosetter, varjämte i det större av dessa hus skulle indragas kokgas. Antalet lägenheter uppginge till 18, därav 4 i befälsbostaden. För att förhindra inträngandet av grundvatten i den s. k. nya cellbyggnadens källare hade föreslagits vissa anordningar. Vid detta fängelse vore samtliga celler med undantag av ett tiotal försedda med små fönster. Avsikten vore nu att 113 cellfönster skulle upphuggas för erhållande av tillräckligt dagsljus.

Kostnaderna för arbetena vid Härnösandsfängelset har styrelsen beräknat till följande belopp:

#### F ä n g e l s e b y g g n a d e r n a :

ny panna m. m. i panncentralen .....	kronor	12,800
värmeledning och sanitär inredning i administrationsflygeln .....	»	7,700
utökning av värmeledningen i cellflyglarnas hörnceller .....	»	5,000
dräneringsledningar .....	»	1,000

#### B e f ä l s b o s t a d e n :

värmeledning och varmvattenberedare samt sanitär inredning .....	»	15,800
--	---	--------

#### Ö v r i g a b o s t a d s h u s :

vattenklosetter och kokgasinstallation m. m. ....	»	9,600	51,900
byggnadsarbeten m. m. frånsett fönsterupphuggning .....	kronor	19,100	
upphuggning av cellfönster, inklusive invändig ommålning av cellerna samt omfärgning av fasaderna å cellflyglarna	»	21,000	

Summa kronor 92,000.

Under återopande av vad styrelsen i sin skrivelse anfört har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för införande av värmeledning samt förbättring av de sanitära förhållandena inom vissa till centralfängelserna i Malmö, å Härlanda och i Härnösand hörande byggnader även som för upphuggning av cellfönster vid centralfängelset i Härnösand för budgetåret 1936/1937 bevilja ett anslag å 300,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har i avgivet yttrande den 30 december 1935 förklarar sig icke hava något att erinra mot vare sig de föreslagna arbetena eller de för desammas genomförande beräknade kostnaderna.

Statskontoret har i infordrat utlåtande den 6 februari 1936 åberopat vad ämbetsverket anfört i sitt utlåtande angående förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond.

För den av fångvårdsstyrelsen begärda höjningen av det ordinarie underhållsanslaget från 285,000 till 292,000 kronor eller med 7,000 kronor synas mig tillräckliga skäl ej vara förebragta. Jag finner mig därför böra tillstyrka, att ifrågavarande anslag beräknas till oförändrat belopp.

Vid behandling av frågan om anslag till fångvården för budgetåret 1936/1937 har chefen för justitiedepartementet lämnat en redogörelse för fångvårdens anstaltsbehov under den närmaste framtiden. Av vad därvid anförs framgår, att frågan om Långholmsfängelsets utbytande mot ett nytt centralfängelse anses böra anstå i avbidan på tillgodoseendet av andra och mera angelägna byggnadsbehov. Därest man räknar med att nämnda fängelse kommer att bibehållas under den i byggnadsstyrelsens utlåtande angivna tiden av tio år, synes det icke vara försvarligt underlåta att vidtaga de av byggnadsstyrelsen tillstyrkta arbetena å fängelset, vilka åsyfta att avlägsna svårartade och ofta påtalade hygieniska olägenheter. Vad särskilt angår avloppsledningarna till Pålsundet föreligger tydligen en omedelbar fara att hälsovårdsmyndigheterna ej vidare tillåta desammas användande. Vidkommande värmeledningen i kronohäktet må framhållas, att de föreslagna omändringarna — nödvändiga för att åstadkomma en tillfredsställande uppvärmning — beräknas medföra en årlig besparing i bränslekostnader m. m., vilken under tio år täcker en stor del av kostnaden för ändringarnas utförande. Mot byggnadsstyrelsens kostnadsberäkningar för de av styrelsen förordade arbetena å Långholmen, vilka beräkningar sluta å ett belopp av i avrundat tal 146,000 kronor, torde ej vara något att erinra.

De föreslagna åtgärderna för uppvärmning och sanitära installationer vid Härnösandsfängelset torde icke utan mycket allvarliga olägenheter kunna anstå. Jag får därför förorda att medel nu anvisas för ifrågavarande arbeten, vilka beräknats draga en kostnad av 71,000 kronor. Ehuru upphuggning av cellfönster är av behovet påkallad särskilt vid ett så nordligt beläget fängelse som det i Härnösand, anser jag likväl att för närvarande medel ej kunna beräknas för detta ändamål, utan torde kostnaden härför i den mån det vanliga underhållsanslaget därtill kan förslå få utgå ur detta.

Vad därefter angår de föreslagna arbetena vid centralfängelserna i Malmö och å Härlanda synes — då det torde vara uteslutet att nu på en gång utföra samtliga de begärda åtgärderna — företräde böra givas arbetena vid Härlandafängelset. Vid den avvägning som verkställts mellan dessa arbeten och övriga arbeten, som skola bestridas av medel å fastighetsfondens stat, har emellertid för byggnadsarbeten vid Härlandafängelset ansetts nu ej kunna avsättas högre belopp än 33,000 kronor. Dessa medel torde, enligt anvis-

ning som under hand lämnats från fångvårdsstyrelsen, böra användas till insättande av nya pannor i stora panncentralen samt till vissa därmed sammanhängande byggnadsarbeten. Övriga arbeten vid Härlandafängelset få således — liksom arbetena vid Malmöfängelset — anstå till ett kommande år.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt torde anslagsposten för reparationer och underhåll beträffande fångvårdsstyrelsens delfond böra å staten upptagas med (285,000 + 146,000 + 71,000 + 33,000 =) 535,000 kronor.

*Utrikesdepartementets delfond.* I det inom utrikesdepartementet upprättade förslaget till inkomst- och utgiftsstat för departementets delfond av fastighetsfonden har för reparations- och underhållskostnader m. m. för nästa budgetår beräknats samma belopp som för innevarande budgetår eller 146,400 kronor. Häri ingår — förutom underhållskostnader för fastigheterna samt utgifter för ränta och amortering å köpeskillingen för beskickningsfastigheten i Ankara — ett belopp å 5,000 kronor avseende vissa kostnader för konsulatfastigheten i Leningrad. I enlighet med vad riksräkenskapsverket förordad i sin inkomstberäkning har emellertid sistnämnda belopp i årets statsverksproposition överförts från fastighetsfonden till det under tredje huvudtiteln äskade anslaget till skrivmaterialier m. m. vid beskickningar och konsulat (tredje huvudtiteln sid. 27). Då jag i övrigt icke har något att erinra mot beräkningen av anslagsposten, bör densamma alltså i statförslaget upptagas med 141,400 kronor.

*Medicinalstyrelsens delfond.* I skrivelse den 12 september 1934 angående anslag till statens sinnessjukhus för budgetåret 1935/1936 upptog medicinalstyrelsen kostnaderna för underhåll av byggnader och gårdar för nämnda budgetår till 900,000 kronor, med vilket belopp anslagsposten för reparations- och underhållskostnader m. m. för medicinalstyrelsens delfond ävenledes upptogs i den slutligen fastställda staten för innevarande budgetår.

I sin skrivelse med statförslag för budgetåret 1936/1937 har medicinalstyrelsen anfört, att för ifrågavarande ändamål krävdes ett något högre belopp än vad som utgått under de senaste åren, då underhållskostnaderna av sparsamhetsskäl nedpressats under vad som varit förenat med kraven på ett gott underhåll av byggnaderna. Av de underhållsarbeten, som upptagits i de av sjukhusdirektionerna upprättade reparationsförslagen, hade därvid en avsevärd del fått anstå i avbidan på förbättrade ekonomiska förhållanden. Att på dylikt sätt år efter år uppskjuta behöfliga, om ock mindre trängande underhållsarbeten kunde emellertid icke fortgå under en längre följd av år utan men för byggnadernas bestånd. Styrelsen ansåge därför, att ifrågavarande utgiftspost borde för budgetåret 1936/1937 höjas från 900,000 kronor till 1,100,000 kronor, vilket senare belopp bättre än det förra motsvarade behovet.

I sitt statförslag har medicinalstyrelsen å utgiftssidan vidare uppfört en särskild post å 12,000 kronor, avseende kostnader för komplettering av be-

fintliga arkivritningar över i fonden ingående byggnader. Denna framställning har föranletts av den i bestämmelserna angående förvaltningen av fastighetsfonden stadgade skyldigheten för vederbörande förvaltningsmyndigheter att, envar för sin delfond, tillse, att fullständiga och med verkligheten överensstämmande ritningar och, i fall så erfordras, beskrivningar förefinnas över i delfonden ingående fastigheter.

Vad medicinalstyrelsen anfört till stöd för framställningen om ökade medel för reparations- och underhållskostnader finner jag värt beaktande. Den ifrågasatta höjningen av anslagsmedlen torde dock böra begränsas till 100,000 kronor. Mot anvisande å fastighetsfondens stat av särskilda medel, 12,000 kronor, för komplettering av befintliga arkivritningar över i delfonden ingående byggnader synes intet vara att erinra. Beloppet torde böra utgå från förevarande anslagspost för reparations- och underhållskostnader m. m. Denna post torde alltså böra i statförslaget utföras med 1,012,000 kronor.

*Byggnadsstyrelsens delfond.* Före inrättandet av statens allmänna fastighetsfond bestreds huvudparten av de kostnader, som avse reparationer och underhåll av fastigheter tillhörande byggnadsstyrelsens delfond, från anslag under sjätte huvudtiteln, nämligen dels ett ordinarie reservationsanslag till byggnader och reparationer, dels ock ett extra anslag till förstärkning av samma reservationsanslag. För budgetåret 1934/1935 voro dessa anslag upptagna med respektive 575,000 kronor och 375,000 kronor eller med sammanlagt 950,000 kronor.

Rörande beräkningen av anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. för till byggnadsstyrelsens delfond hörande fastigheter för innevarande budgetår må, under hänvisning beträffande detaljerna till propositionen nr 115 år 1935 sid. 6—10, erinras om följande. För de ändamål, vilka tidigare bekostats från nyssnämnda anslag, beräknades i nämnda proposition ett belopp av 1,200,000 kronor. Från detta belopp avdrogs en summa av 70,000 kronor, vilken avsåg underhåll av vissa historiska byggnader m. m., icke ingående i fastighetsfonden. Å andra sidan tillades ett belopp av 53,500 kronor avseende underhållskostnader för fastigheter, vilka skulle med fastighetsfondens inrättande överföras till byggnadsstyrelsens förvaltning. Förutom dessa kostnader beräknades under anslagsposten dels 30,000 kronor för gäldande av staten åliggande på ifrågavarande fastigheter belöpande kommunala och andra utskylder, dels ock enahanda belopp av 30,000 kronor för ändamål, vilka förut bekostats från ett under sjätte huvudtiteln upptaget anslag till lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm. I enlighet härmed beräknades under anslagsposten ett belopp av 1,243,500 kronor, vilket belopp, som av riksdagen lämnades utan erinran, finnes upptaget å fastighetsfondens stat för innevarande budgetår.

I sin skrivelse den 13 november 1935 med statförslag för nästa budgetår har byggnadsstyrelsen upptagit anslagsposten för reparations- och underhållskostnader m. m. för byggnadsstyrelsens delfond till 1,708,000 kronor, varjämte styrelsen beräknat ett belopp av omkring 140,000 kronor för vissa

ändringar i den av finansdepartementet disponerade fastigheten Storkyrko-brinken nr 4, att bestridas av förnyelsefondsmedel.

Beträffande till en början beräkningen av de normala underhållskostnaderna har byggnadsstyrelsen anfört följande:

För beräkning av medelsbehovet torde det vara enklast att utgå från byggnadsstyrelsens beräkning i skrivelsen den 29 augusti 1934 angående anslag till byggnader och reparationer för budgetåret 1935/1936 samt härtill göra ett tillägg med hänsyn till sedermera intill den 1 juli 1936 delfonden tillkomna eller tillkommande fastigheter m. m. Med utgångspunkt från det tidigare ordinarie anslaget å 575,000 kronor beräknade styrelsen ett erforderligt förstärkningsanslag å 775,000 kronor, vilken beräkning var baserad på en ökning av byggnadskostnaderna av 135 % i jämförelse med 1914 års priser. Enligt för innevarande arbetsår gällande avtal med hantverksmästare och entreprenörer inom byggnadsfacket i Stockholm har prisstegringen sjunkit till 132 % i stället för 135 %. Då byggnadskostnaderna, efter vad nu kan bedömas, torde kunna väntas bli i stort sett oförändrade under budgetåret 1936/1937, borde förstärkningsanslaget alltså beräknas till 758,000 kronor. Tillsammans med det ordinarie anslaget blir totalbeloppet alltså 1,333,000 kronor. Härifrån bör emellertid avdragas ett belopp av 70,000 kronor, avseende underhållet av vissa improduktiva fastigheter, som icke ingå i fonden, såsom styrelsen framhållit i sitt utlåtande den 31 oktober 1934 angående fondens inrättande. Återstående underhållskostnad blir alltså 1,263,000 kronor. Byggnadsvärdet å de fastigheter, vartill ovan nämnda underhållskostnad skulle användas, utgör tillsammans 81,049,400 kronor. Underhållskostnaden är alltså 1.558 % av byggnadsvärdet. Om denna procentsats lägges till grund för beräkning av underhållskostnaderna för de intill den 1 juli 1936 nytillkommande fastigheterna, vilkas byggnadsvärden äro tillsammans 7,328,000 kronor, skulle dessas underhållskostnad bli i runt tal 114,000 kronor, vilken skulle läggas till nyssnämnda summa 1,263,000 kronor. Totalbeloppet blir alltså 1,377,000 kronor.

Till underhållskostnaderna bör jämväl läggas ett belopp för bestridande av staten åliggande kommunala och andra utskylder. I skrivelse den 28 augusti 1935 angående anslag för budgetåret 1936/1937 till underhåll av vissa historiska byggnader m. m. har styrelsen erinrat, att styrelsen i ovanberörda utlåtande den 31 oktober 1934 anfört, att för detta ändamål ett belopp av 30,000 kronor syntes erforderligt. Underhållskostnaderna hade också ökat med detta belopp, och dessa avgifter hade sålunda avlyfts från det under sjunde huvudtiteln upptagna anslaget för detta ändamål. Emellertid har styrelsen i skrivelsen den 28 augusti 1935 framhållit, att av nämnda belopp omkring hälften rätteligen hade bort överföras till anslaget för underhåll av vissa historiska byggnader m. m., i det att skatterna för operabyggnaden och dramatiska teaterns byggnad, vilka tillhörde denna grupp av fastigheter, ävensom skatter för några historiska byggnader i landsorten inginge i nämnda belopp med tillhoppa omkring 15,000 kronor. För de till fastighetsfonden hörande fastigheterna uppgingo utskylderna för budgetåret 1934/1935 till i runt tal 20,000 kronor, vilket belopp jämväl bör inräknas bland utgifterna för fonden.

För ändamål, som tidigare bekostats från anslaget till lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i Stockholm, bör liksom för innevarande budgetår ett belopp av 30,000 kronor tilläggas underhållskostnaderna.



Den sammanlagda reparations- och underhållskostnaden för byggnadsstyrelsens delfond av mera normal karaktär skulle följaktligen enligt styrelsens förslag uppgå till (1,377,000 + 20,000 + 30,000=) 1,427,000 kronor.

Byggnadsstyrelsen har emellertid i sin förevarande skrivelse framlagt förslag om utförande av vissa ytterligare underhålls- och reparationsarbeten. Styrelsen har därvid inledningsvis framhållit, att den väsentliga nedskärning av anslagsmedlen, som under de senaste fyra budgetåren ägt rum, föranlett, att nödvändiga underhållsarbeten måst eftersättas. En del av dessa arbeten kunde emellertid nu icke längre uppskjutas, och för dessa vore, med hänsyn till deras storleksordning, särskilda medel behövliga utöver det normala underhållsanslaget. Därjämte vore behövliga särskilda medel för mera omfattande reparationer å byggnader, som icke tidigare stått under byggnadsstyrelsens förvaltning, varjämte medel erfordrades till arbeten, som måste utföras i samband med vissa omdispositioner i en del fastigheter.

De arbeten, för vilka byggnadsstyrelsen sålunda ansett särskilda medel erfordras under nästa budgetår, äro — utom nyssnämnda ändringsarbeten i fastigheten Storkyrkobrinken nr 4 — fasadreparationer å flygelbyggnaderna vid f. d. positionsartilleriregementets kaserner i Stockholm, istandsättning av de sanitära anläggningarna m. m. vid veterinärhögskolans byggnader i Stockholm samt förändrings- och reparationsarbeten i byggnaden nr 6 i kvarteret Rosenbad och i gamla riksdagshuset, vilka byggnader i samband med handelsdepartementets inflyttning i det nya kanslihuset bliva berörda av ändrad lokaldisposition.

Byggnadsstyrelsen har rörande dessa arbeten anfört följande:

Sedan länge äro fasaderna å de båda flygelbyggnaderna vid f. d. positionsartilleriregementets kaserner samt dessas yttertak i ett icke försvarligt skick. Utom anslagsmedlens knapphet har till uppskjutandet av behövliga reparationer bidragit den omständigheten, att man hittills ansett lämpligare, att fasadreparationerna verkställdes i samband med byggnadernas iordningställande för ett stadigvarande statligt ändamål. Emellertid har byggnadsstyrelsen nu funnit det ofrånkomligt att snarast möjligt verkställa reparationerna utan hänsyn till att ett framtida utnyttjande icke är bestämt. Styrelsen har emellertid utgått från vissa allmänna förutsättningar för byggnadernas utnyttjande och låtit verkställa en utredning bestående av 5 ritningar jämte situationsplan, uppgjorda av arkitekten D. Dahl, samt en å intendentsbyråns Stockholmsavdelning verkställd kostnadsberäkning. Enligt denna utredning skulle bottenvåningens fönster väsentligt ökas i höjd, varigenom denna våning skulle erhålla utmärkta belysningsförhållanden och med sin höjd av omkring 3.50 meter från golv till golv vara synnerligen lämplig till tjänsterum. Våningen 1 trappa upp, som har små halvcirkelformiga fönster, kan icke utan ett våldförande av byggnadernas vackra och kulturhistoriskt märkliga karaktär givas bättre belysningsförhållanden. Denna våning kan därför lämpligen disponeras för arkiv- eller magasinsändamål. Höjden, 4.50 meter, medger inläggande av en tunn mellanbotten eller anordnande av läktarvåning. Vindvåningen bör avses för liknande användning som våningen 1 trappa upp. Kostnaden för reparation av fasaderna till båda flygelbyggnaderna uppgår till sammanlagt 223.000 kronor, däri inberäknat kostnader för omläckning av yttertaken med galvaniserad plåt. Då emellertid vissa svårigheter torde förefinnas att

samtidigt disponera båda byggnaderna för reparationsarbetena, vill styrelsen föreslå, att den västra flygelbyggnaden får anstå till budgetåret 1937/1938 och att under nästa budgetår endast den östra flygeln repareras. Kostnaden härför är 130,000 kronor. Häri ingå 12,200 kronor för anordnande av en kulvert till huvudbyggnaden å tomten, 8,500 kronor för framdragning av värmeledningar från värmecentralen i statens historiska museum samt 13,000 kronor för anordnande av värmeledning i krigsarkivets lokal i bottenvåningen. I skrivelse till byggnadsstyrelsen den 4 juli 1935 har chefen för generalstaben hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för iordningställande av värmeledning i nämnda lokal. Byggnadsstyrelsen, som finner behovet berättigat, anser sig böra tillstyrka, att jämväl dessa arbeten utföras i detta sammanhang.

Rörande veterinärhögskolans byggnader har det visat sig, att åtskilliga större bristfälligheter förefinnas, för vilka särskilda medel erfordras, enär det årliga underhållsanslaget icke kan bära så stora utgifter. De mest omfattande reparationsarbetena av denna art hänföra sig till vatten- och avloppsledningarna, vilka måste utbytas inom samtliga byggnader. På grund av att kallvattenledningarna voro starkt förrostade och förträngda, föranstaltade veterinärhögskolans rektor under år 1934 om en beräkning av kostnaderna för ledningarnas utbyte. I denna beräkning, som under hand tillställts byggnadsstyrelsen, ingick nedrivning av de gamla ledningssystemen och dessas ersättande med nya ledningar till alla tappställen med avsevärt grövre dimensioner än de nuvarande ledningarna. Utredningen verkställdes i två alternativ, avseende det ena galvaniserade ledningar och det andra kopparledningar. På ledningarna skulle insättas behövt antal gruppavstängningsventiler, så att tillfälliga avstängningar av vattenledningarna inom fastigheten skulle komma att beröra så liten del av lokalerna som möjligt. Befintlig armatur, såsom kranar, blandare o. dyl., som befundes försliten, skulle ersättas med ny och modern. De nya ledningarna i kulvertar, källarlokal, korridorer m. m. skulle isoleras på betryggande sätt, så att risk för kondensering undvekes. Rörledningsarbetena måste planläggas och bedrivas så, att undervisning och arbete i här berörda lokaler i minsta möjliga mån störas, varför vissa erforderliga inkopplingar och utbyten beräknats ske utom den ordinarie arbetstiden.

Vid de besiktningar, som från byggnadsstyrelsens sida företagits å byggnaderna, men i ännu högre grad under de arbeten, som genom styrelsens försorg utförts, sedan fastigheten lagts under styrelsens förvaltning, hava berörda bristfälligheter å vattenledningarna och därav följande olägenheter till fullo konstaterats. Därjämte har det visat sig, att avloppsledningarna i mycket hög grad äro anfrätta av rost och därför måste utbytas mot nya eller underkastas dyrbara reparationer. Enär dessa ledningar i allmänhet ligga jämsides med vattenledningarna, ställer det sig givetvis ur såväl teknisk som ekonomisk synpunkt lämpligast att samtidigt med ett utbyte av vattenledningarna draga nya avloppsledningar, enär håltagningar och efterlagningar i de flesta fallen bliva desamma, vare sig endast det ena eller båda ledningssystemen omläggas. I uppgjord kostnadsutredning har därför upptagits nya såväl vatten- som avloppsledningar ävensom därför behövlige byggnadsarbeten samt kostnader för entreprenadhandlingar och kontroll. Därvid har beräknats, att de grövre och lättare åtkomliga vattenledningarna skola utföras av galvaniserade järnrör och att klenare och svåråtkomliga ledningar utföras av kopparrör. Sammanlagda kostnaden uppgår till 188,000 kronor.

Arbetena äro av sådan omfattning, att de icke lämpligen kunna utföras

under ett år. I kostnadsberäkningen har därför angivits en fördelningsplan, utvisande arbetenas fördelning på tre budgetår. Under budgetåret 1936/1937 skulle sålunda utföras arbeten för 51,000 kronor, i vilket belopp ingår kostnaden för entreprenadhandlingar för hela rörledningsarbetet.

Veterinärhögskolans tak äro täckta med eternit. Flertalet av dessa tak hava under tidigare år helt eller delvis omlagts, till vilka arbeten, enligt vad byggnadsstyrelsen erfarit, särskilda medel anvisats. Övriga tak, nämligen å stallbyggnader, å kirurgiska och medicinska klinikerna, ridhuset, ladugården, stallet för försöksdjur, smedjan, byggnaden för hovbeslag samt portvaktsbyggnaden, hava nu befunnits så bristfälliga, att de, trots ganska omfattande reparationer under sistlidna sommar, befinna sig i mycket otillfredsställande skick. En omtäckning, på sätt som tidigare skett å andra byggnader inom fastigheten, måste därför utföras under nästkommande budgetår. Enligt verkställd kostnadsberäkning erfordras för detta ändamål ett belopp av 20,000 kronor. Vidare hava de elektriska installationerna inom högskolans byggnader delvis visat sig vara så bristfälliga, att de behöva utbytas, varjämte omläggning av asfaltaltaner erfordras och yttergrundmurar behöva isoleras mot inträngande vatten i källarlokalerna. Dessa arbeten äro approximativt beräknade till 14,500 kronor. Under förutsättning att tillräckliga årliga underhållsanslag tillmätas, torde dock sistnämnda arbeten kunna efter hand bekostas av dylika anslag. För nästkommande budgetår erfordras sålunda utöver ordinarie underhållsanslaget för veterinärhögskolans fastighet dels 51,000 kronor för omläggning av en del av vatten- och avloppsledningarna, och dels 20,000 kronor för omläggning av vissa eternittak.

Slutligen komma vissa förändrings- och reparationsarbeten av stor omfattning att bliva nödvändiga under budgetåret 1936/1937 med hänsyn till de omflyttningar av handels- och finansdepartementen och därmed sammanhängande förflyttningar av andra ämbetsverk, som skola äga rum i samband med kanslihusets färdigställande. Utredning pågår inom byggnadsstyrelsen om dessa lokalomdispositioner, vilka avse särskilt fastigheterna i kvarteret Neptunus större och i kvarteret Rosenbad samt gamla riksdagshuset. Utredningen är icke så långt framskriden, att kostnadsberäkningar kunnat utföras för behövliga förändrings- och reparationsarbeten, men en uppskattning har givit följande resultat. Finansdepartementets nuvarande lokaler i fastigheten nr 12 i kvarteret Neptunus större med adressnummer 4 i Storkyrkobrinken böra genomgå en grundlig modernisering med anordnande av värmeledning, sanitära anordningar, elektrisk anläggning och hiss. Totalkostnaden, som jämväl innefattar ett par smärre ändringar i fastigheten Storkyrkobrinken nr 2, har uppskattats till omkring 140,000 kronor, vilken summa torde i sin helhet vara behövlig under budgetåret 1936/1937. Emellertid kan ifrågasättas, om icke kostnaderna för detta arbete, som utgör en genomgripande förnyelse av byggnaden, böra bestridas av förnyelsefonden i stället för att upptagas bland underhållskostnaderna. Byggnadsstyrelsen har för den skull icke nu medräknat dessa kostnader i underhållskostnaderna. Vidare kunna förutses vissa delvis kostsamma förändrings- och reparationsarbeten i handelsdepartementets lokaler i kvarteret Rosenbad samt i gamla riksdagshuset. Kostnaderna härför hava uppskattats till ett sammanlagt belopp av 80,000 kronor, vilket likaledes i sin helhet torde vara behövt under budgetåret 1936/1937.

En sammanställning av byggnadsstyrelsens anslagsäskanden ter sig som följer:

Normala reparations- och underhållskostnader, inbegripet skatter och lyshållningskostnader .....	kronor	1,427,000	
Reparation av fasaderna på f. d. positionsar- tilleriregementets kaserner .....	»	130,000	
Vatten- och avloppsledningar vid veterinärhög- skolan .....	»	51,000	
Taktäckning vid veterinärhögskolan .....	»	20,000	
Ändrings- och reparationsarbeten i handelsde- partementets lokaler i kvarteret Rosenbad samt i gamla riksdagshuset .....	»	80,000	1,708,000
Storkyrkobrinken nr 4 (förnyelsefondsmedel) .....	kronor	140,000	
			<hr/> Summa kronor 1,848,000.

Såsom förut omnämnts har statskontoret avgivit utlåtande över de av myndigheterna upprättade stafförslagen. Därjämte bör erinras, att statskontoret även yttrat sig över förut omförmälda av fångvårdsstyrelsen till Kungl. Maj:t gjorda framställningar rörande anvisande av medel för vissa byggnadsarbeten dels vid centralfängelserna i Malmö, å Härlanda och i Härnösand, dels vid centralfängelset å Långholmen.

Statskontoret har i sitt nyssnämnda utlåtande över myndigheternas stafförslag huvudsakligen yttrat sig beträffande anslagsposten för reparations- och underhållskostnader. Ämbetsverket har därvid till en början uttalat sig i anledning av byggnadsstyrelsens förslag, att utgifterna för arbetet inom fastigheten Storkyrkobrinken nr 4 borde bestridas av förnyelsefondsmedel. Såvitt statskontoret kunde bedöma syntes även de av fångvårdsstyrelsen gjorda framställningarna åtminstone i huvudsak avse arbeten av liknande art som de arbeten i fastigheten Storkyrkobrinken nr 4, vilka byggnadsstyrelsen tänkt sig böra bestridas av förnyelsefondsmedel. I anledning av sistnämnda båda framställningar ävensom av byggnadsstyrelsens nyssnämnda uttalande rörande ombyggnaden av fastigheten Storkyrkobrinken nr 4 har statskontoret ytterligare erinrat, att bestämmelser angående användningen av den i statens allmänna fastighetsfond ingående förnyelsefonden ännu icke meddelats, samt vidare anfört följande:

Under sådana omständigheter är det naturligt, att hittills icke heller några bestämda riktlinjer uppdragits rörande det sätt, varpå reparations- och underhållsarbeten å fastighetsfondens byggnader böra finansieras. För innevarande budgetår hava i detta hänseende tvenne vägar anlåtats. I vissa fall, då arbetena kunnat hänföras till ombyggnadsarbeten — inledande av värmeledning m. m. — hava sålunda medel ställts till förfogande genom särskilda anslag på riksstaten under utgifter för kapitalökning att utgå av andra statsinkomster än lånemedel, medan i andra fall, då fråga varit om vanliga reparations- och underhållsarbeten, kostnaderna bestritts från reparations- och underhållsanslaget å fastighetsfondens stat. Huruvida denna uppdelning

konsekvent genomförts har statskontoret ej kunnat fastställa. Säkert är emellertid, att mången gång stora svårigheter måste möta, då det gäller att avgöra, huruvida ett byggnadsarbete bör hänföras till ena eller andra gruppen. Det synes statskontoret angeläget, att frågan om förnyelsefondens användning ävensom spörsmålet om sättet för anvisandet av medel till bestridande av underhålls- och reparationsarbeten av olika slag vederbörligen utredas och bringas till sin lösning. Innan så skett, kan statskontoret icke förorda, att överhuvud taget förnyelsefonden tages i anspråk, utan torde de arbeten å fastighetsfondens fastigheter, som kunna komma ifråga, tillsvare vidare böra finansieras i enlighet med de grunder, som hittills tillämpats.

I vilken utsträckning de arbeten, som beröras i de remitterade framställningarna, äro att betrakta såsom normalt underhåll och böra bestridas av medel å fastighetsfondens stat eller avse ombyggnad av beskaftenhet att böra bekostas av kapitalökningsanslag av skattemedel faller utanför statskontorets bedömande. Såvitt ämbetsverket kunnat finna, äro dock kostnaderna för modernisering av finansdepartementets nuvarande lokaler i Storkyrkobrinken nr 4 ävensom för de arbeten vid ovanberörda fängelser, varom särskilda framställningar gjorts, närmast av sistnämnda slag. Då emellertid i det framlagda riksstatsförslaget för budgetåret 1936/1937 anslagsmedel för berörda ändamål icke beräknats under utgifter för kapitalökning, torde i nuvarande läge jämväl dessa arbeten, därest desamma skola komma till utförande under nästa budgetår, böra bekostas från de medel, som komma att uppföras under posten reparations- och underhållsarbeten under fastighetsfondens utgiftsstat.

Vad därefter angår beräkningen av de belopp, som av förvaltningsmyndigheterna äskats till reparations- och underhållskostnader, har statskontoret anfört följande:

Huruvida de belopp, som i de remitterade framställningarna upptagits till reparations- och underhållsarbeten å fastighetsfonden, äro lämpligt avvägda, undandraget sig statskontorets prövning. Ämbetsverket kan emellertid knappast anse den av byggnadsstyrelsen vid de verkställda kalkylerna använda beräkningsmetoden tillfredsställande. Såvitt statskontoret kan finna, vore det mera rationellt, att en verklig, låt vara summarisk uppskattning av underhållsbehovet jämte approximativa kostnadsberäkningar ägde rum för de olika å fonden bokförda fastigheterna, varvid tillika gruppering borde ske i skilda klasser alltefter angelägenhetsgraden. Det synes statskontoret, att endast på sådant sätt vederbörlig klassificering efter arbetenas art och en verklig avvägning av olika anslagskrav mot varandra skulle kunna komma till stånd.

För nästkommande budgetår lärer tiden knappast medgiva, att en dylik uppskattning och klassificering vidtages. Med hänsyn härtill och till föreliggande omständigheter i övrigt anser sig statskontoret böra förorda, att de av myndigheterna ifrågasatta anslagsbeloppen för reparations- och underhållsarbeten godtagas, dock med den modifikation att inom det angivna slutbeloppet av 3,258,400 kronor plats beredes jämväl för de anslag, som vid närmare prövning finnas böra upptagas för de av byggnadsstyrelsen föreslagna moderniseringsarbetena å finansdepartementets nuvarande lokaler i kvarteret Neptunus större samt de av fångvårdsstyrelsen ifrågasatta byggnadsarbetena vid ovannämnda centralfängelser.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att för reparations- och underhållskostnader m. m. för byggnadsstyrelsens delfond för löpande budgetår uppförts en anslagspost å 1,243,500 kronor samt att byggnadsstyrelsen för motsvarande ändamål av ordinär art under nästkommande budgetår äskat 1,427,000 kronor. Härutöver begär byggnadsstyrelsen för särskilt angivna ombyggnads- och reparationsarbeten för nästkommande budgetår ett belopp av 421,000 kronor. Sammanlagt skulle alltså de för byggnadsstyrelsens delfond anvisade medlen till underhåll och reparationer för det kommande budgetåret uppgå till 1,848,000 kronor. En så väsentlig stegring av medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål synes icke böra ifrågakomma.

I fråga om det belopp, som bör beräknas för underhålls- och reparationsarbeten av mera ordinär karaktär, vill jag ansluta mig till vad statskontoret uttalat angående önskvärdheten av ett mera tillförlitligt beräkningssätt. Såvitt möjligt borde för framtiden anslagsäskandena för detta ändamål grundas på en specifikation av kostnaderna för de faktiskt behövliga underhållsarbetena, varvid, såsom statskontoret antytt, en klassificering av de olika arbetena efter angelägenhetsgraden synes kunna ifrågasättas. I avsaknad av en närmare utredning rörande det föreliggande behovet av underhålls- och reparationsarbeten finner jag mig böra tillstyrka, att ett belopp av 1,250,000 kronor nu beräknas för ifrågavarande ändamål.

Vad beträffar de av byggnadsstyrelsen för särskilda arbeten äskade beloppen torde medel för de ändringsarbeten, som avses skola komma till stånd i samband med finansdepartementets och handelsdepartementets inflyttande i nya kanslihuset, icke behöva anvisas för nästa budgetår. Enligt vad jag erfarit komma nämligen de lokaler, som nämnda departement skola erhålla i kanslihuset, icke att vara färdiga till inflyttning å sådan tid, att ifrågavarande ändringsarbeten i de av departementen nu disponerade lokalerna kunna komma till utförande under nästkommande budgetår. De för nu åsyftade ändamål begärda beloppen av 140,000 kronor och 80,000 kronor böra därför bortfalla. I detta sammanhang vill jag anmärka, att jag delar statskontorets uppfattning därutinnan, att förnyelsefondsmedel icke för närvarande, innan bestämmelser blivit meddelade angående förnyelsefondens användning, böra tagas i anspråk för underhålls- och reparationsarbeten.

Jag finner mig vidare böra avstyrka, att särskilda medel nu ställas till förfogande för de ifrågasatta arbetena vid f. d. positionsartilleriregementets kaserner i Stockholm.

Däremot har jag ansett mig böra förorda, att erforderliga medel för bestridande av kostnaderna för iståndsättning av de sanitära anläggningarna m. m. vid veterinärhögskolan samt för omläggning av taken å vissa av högskolans byggnader uppföras å fastighetsfondens stat för nästa budgetår. Mot byggnadsstyrelsens kostnadsberäkningar, slutande å respektive 188,000 och 20,000 kronor, har jag intet att erinra. Det förstnämnda arbetet förutsättes skola fördelas på tre år, och för det första året erfordras en medelsanvisning av 51,000 kronor. Kostnaden för taktäckningen, vilken bör verkstäl-

las under nästa budgetår, eller 20,000 kronor, bör i sin helhet beräknas i nu förevarande statförslag.

I enlighet med vad jag sålunda tillstyrkt torde å staten för fastighetsfonden under byggnadsstyrelsens delfond böra upptagas för reparations- och underhållskostnader m. m. ett belopp av  $(1,250,000 + 51,000 + 20,000 =)$  1,321,000 kronor.

De sammanlagda reparations- och underhållskostnaderna m. m. för samtliga delfonder uppgå till 3,009,400 kronor.

### Avsättning till förnyelsefond.

Såsom framgår av propositionen nr 114 till 1935 års riksdag har avsättningen till förnyelsefond ansetts böra tills vidare beräknas efter 1 1/2 procent av byggnadsvärdet.

I statförslaget kunna ifrågavarande anslagsposter givetvis bliva endast approximativt beräknade. De av myndigheterna härutinnan verkställda beräkningarna hava icke givit anledning till annan erinran än att det för fångvårdsstyrelsens delfond av styrelsen beräknade beloppet bör, såsom riksräkenskapsverket föreslagit, jämkas till i avrundat tal 143,500 kronor. I enlighet härmed torde anslagsposterna för avsättning till förnyelsefond böra upptagas till följande belopp i hela hundratals kronor, nämligen

för fångvårdsstyrelsens delfond .....	143,500 kronor
» utrikesdepartementets » .....	88,300 »
» medicinalstyrelsens » .....	1,152,000 »
» byggnadsstyrelsens » .....	1,325,600 » .

Den sammanlagda beräknade avsättningen till förnyelsefond belöper sig alltså till 2,709,400 kronor. Med hänsyn till sättet för beräkning av avsättningen till förnyelsefond böra ifrågavarande anslagsposter betecknas »förslagsvis».

### Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.

För fångvårdsstyrelsens, utrikesdepartementets och medicinalstyrelsens delfonder torde i enlighet med de avgivna statförslagen böra för nästkommande budgetår beräknas hyresutgifter å respektive 8,000, 46,200 och 14,000 kronor.

*Byggnadsstyrelsens delfond.* Den under denna delfond upptagna posten för hyresutgifter, som i staten för innevarande budgetår är uppförd med 443,900 kronor, har av byggnadsstyrelsen för budgetåret 1936/1937 beräknats till 500,400 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

I detta sammanhang torde jag få något beröra frågan om bestridande i vissa fall av hyresutgifter för kommittélokaler.

Lokaler åt kommitté- och sakkunnigutredningar pläga vanligen upplåtas i staten tillhöriga ämbetsverksbyggnader eller andra offentliga byggnader, t. ex. riksdagshuset. Någon ersättning för lokalerna debiteras därvid icke vederbörande kommittéanslag eller de medel, från vilka utredningskostnaderna eljest bestridas. Där, som understundom inträffat, en dylik beredning inrymts i lokaler tillhöriga något statens affärsverk, har dock i regel hyra brukat utgå av kommitténs expensmedel. I vissa fall måste lokaler för kommitté- eller sakkunnigutredning särskilt förhyras i enskild tillhörig fastighet, varvid hyran påföres de medel, varifrån övriga utredningskostnader bestridas. Inrättandet av statens allmänna fastighetsfond synes icke böra medföra annan ändring härutinnan än att, där undantagsvis det blir nödvändigt att för beredande av utrymme åt någon kommitté- eller sakkunnigutredning förhyra lokaler i en fastighet, som tillhör enskild person eller ett statens affärsverk, förhyrningen lämpligen synes böra i fortsättningen efter beslut av Kungl. Maj:t ombesörjas av byggnadsstyrelsen och kostnaderna bestridas av den på fastighetsfondens utgiftsstat under byggnadsstyrelsens delfond uppförda anslagsposten till hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler. I dylika fall kommer en viss lättnad att beredas vederbörande kommittéanslag, men häremot synes så mycket mindre någon erinran vara att göra som det föreslagna förfarandet innefattar en mera likformig redovisning av kostnaderna för olika sakkunnigutredningar. Därest riksdagen icke gör någon erinran mot vad sålunda förordats, synes den nya anordningen böra tillämpas från och med nästkommande budgetår.

Då vad jag nu föreslagit icke torde nämnvärt påverka belastningen å förevarande anslagspost till hyresutgifter, synes densamma böra i staten upptagas med det av byggnadsstyrelsen beräknade beloppet 500,400 kronor.

I enlighet med förestående komma hyresutgifterna m. m. för av fonden förhyrda lokaler att uppgå till 568,600 kronor.

#### **Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.**

Såsom inledningsvis omnämnts har vid beräkning i statsverkspropositionen av överskottet för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 hänsyn tagits till motsedda utgifter för avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m. För detta ändamål har det ansetts påkallat att avse en särskild anslagspost å fastighetsfondens stat. Beträffande anledningen härtill torde jag få erinra om följande.

Å riksstaterna för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 hava under fonden för förslag till statsverket anvisats åtskilliga anslag, avseende uppförande, om-



byggnad eller inredning av statliga byggnader, vilka anslag täckts av låne-medel.

I 1936 års statsverksproposition (Utgifter för kapitalökning: bil. 5 sid. 17) föreslås bemyndigande för Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för finansdepartementet angivna riktlinjer meddela föreskrifter angående avskrivning m. m. av under fonden för förlag till statsverket för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 anvisat lånekapital ävensom angående överflyttning av vissa under förlagsfonden anvisade medelstillgångar till statens produktiva fonder. Därvid förordas, bland annat, överflyttning till statens allmänna fastighetsfond av vissa anslag till statliga byggnader, som anvisats under förlagsfonden. Å dessa anslag hava i vissa fall avförts utgifter för anskaffande av inventarier och dylikt, som varken böra bestridas med lånemedel eller redovisas å fastighetsfonden. Utredning rörande frågan, till vilket belopp utgifter för inventarier och dylikt bestritts av byggnadsanslagen, borde verkställas, lämpligen genom byggnadsstyrelsens försorg, i syfte att beloppet måtte kunna avskrivas i fastighetsfondens räkenskaper.

Genom beslut den 17 januari 1936 har Kungl. Maj:t anbefallt byggnadsstyrelsen att verkställa utredning rörande frågan, till vilka belopp utgifter för inventarier eller dylikt av beskaffenhet att böra täckas av andra statsinkomster än lånemedel bestritts av de byggnadsanslag, vilka enligt vad i 1936 års statsverksproposition föreslås skola överföras till statens allmänna fastighetsfond från fonden för förlag till statsverket, i syfte att sådana belopp må kunna, på sätt i berörda sammanhang anges, avskrivas i fondens räkenskaper.

I utlåtande den 24 februari 1936 i detta ärende har byggnadsstyrelsen beräknat det belopp, som sålunda bör avskrivas, till 198,700 kronor, fördelat med 34,400 kronor å medicinalstyrelsens delfond och 164,300 kronor å byggnadsstyrelsens delfond.

Såsom förutsatts i statsverkspropositionen, torde medel för ifrågavarande avskrivning böra beräknas å fastighetsfondens stat för nästa budgetår. På grundval av byggnadsstyrelsens utredning läser för ändamålet under rubriken Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m. böra upptagas en anslagspost å 35,000 kronor under medicinalstyrelsens delfond och en anslagspost å 165,000 kronor under byggnadsstyrelsens delfond. Härutöver synes ett nominellt belopp av 100 kronor böra för samma ändamål upptagas under fångvårdsstyrelsens delfond. Samtliga anslagsposter böra betecknas »förslagsvis». Slutligen vill jag i detta sammanhang — i likhet med vad statskontoret framhållit i sitt utlåtande över statförslagen — understryka angelägenheten av att kostnader av ifrågavarande art framdeles icke inräknas i kapitalökningsanslag för fastighetsfonden.

Under förevarande rubrik beräknas alltså sammanlagt ett belopp av 200,100 kronor.

De sammanlagda utgifterna för statens fastighetsfond belöpa sig till 6,487,500 kronor.

### I n k o m s t e r n a .

Fastighetsfondens inkomster utgöras av dels inflytande hyror och arrenden för av fonden till enskilda upplåten nyttjanderätt, dels ock å riksstaten anvisade särskilda anslag till ersättning till statens allmänna fastighetsfond för åt statliga verk och inrättningar upplåtna lokaler antingen i fondens egna hus eller ock i enskilda tillhöriga fastigheter, som förhyrts med anlåtande av fondens medel.

Å statens inkomstsida böra, såsom förut nämnts, upptagas tre titlar, nämligen 1) ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler, 2) hyror för till enskilda upplåtna lokaler och 3) diverse inkomster. Inkomsterna å den förstnämnda titeln tillföras fonden från de nyssnämnda ersättningsanslagen, medan inkomsterna å de båda senare titlarna utgöras av direkt till fonden inflytande hyror m. m.

#### Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.

I efterföljande tablå har ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler upptagits i enlighet med de av myndigheterna avgivna statförslagen och med fördelning på ersättning för upplåtelse i fondens egna fastigheter samt i förhyrda lokaler.

D e l f o n d	Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler		
	i fondens egna fastigheter kronor	i förhyrda lokaler kronor	totalt kronor
Fångvårdsstyrelsens delfond .....	609,000	—	609,000
Utrikesdepartementets » .....	394,000	46,200	440,200
Medicinalstyrelsens » .....	4,070,460	—	4,070,460
Byggnadsstyrelsens » .....	6,999,900	500,400	7,500,300
Summa	12,073,360	546,600	12,619,960

Slutsumman utgör sammanlagda beloppet av ersättningsanslagen enligt de framlagda statförslagen.

*Fångvårdsstyrelsens delfond.* I gällande stat för fastighetsfondens är ersättningen för till statsmyndigheter upplåtna lokaler beträffande fångvårdsstyrelsens delfond upptagen med 590,100 kronor. I sitt statförslag har fångvårdsstyrelsen beräknat förevarande inkomster till 609,000 kronor; den föreslagna höjningen är föranledd därav, att vid centralfängelserna i Malmö och

å Härlanda nya verkstadsbyggnader komma att tagas i bruk. Med utgångspunkt från de i byggnadsstyrelsens förenämnda utredning av den 12 november 1935 framlagda beräkningarna bör emellertid detta belopp, såsom riksräkenskapsverket föreslagit, jämkas nedåt till 597,600 kronor.

För *utrikesdepartementets delfond* har i statförslaget beräknats ett belopp av 440,200 kronor i ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler. I byggnadsstyrelsens nyssnämnda utredning har uti beräknade hyresinkomster för beskickningsfastigheterna upptagits ett belopp av 389,000 kronor, avseende i fondens fastigheter inrymda lokaler, vartill skall läggas 46,200 kronor, som beräknats i hyresutgifter. Ifrågavarande inkomstpost bör sålunda utföras med 435,200 kronor. Skillnaden 5,000 kronor hänför sig till det förhållandet, att i statförslaget inräknats ett mot kostnader för konsulatfastigheten i Leningrad svarande belopp, vilket, enligt vad förut nämnts, skall avlyftas från fastighetsfonden.

Medicinalstyrelsen har för *medicinalstyrelsens delfond* upptagit ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler med ett belopp av 4,070,460 kronor. Härvid har styrelsen, såsom riksräkenskapsverket framhållit i sin inkomstberäkning, icke tagit hänsyn till det i statförslaget upptagna beloppet å 14,000 kronor för hyresutgifter m. m. för av delfonden förhyrda lokaler. Med tillägg av sistnämnda belopp framkommer för inkomstposten en summa av 4,084,460 kronor, vilken torde bära i staten utföras med avrundat 4,084,500 kronor.

Beträffande *byggnadsstyrelsens delfond* har styrelsen beräknat ersättningen för upplåtelser av kronans hus till 6,999,900 kronor och hyresutgifter för av delfonden förhyrda lokaler till 500,400 kronor. Byggnadsstyrelsen har alltså upptagit inkomstposten ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler med 7,500,300 kronor. Mot denna beräkning har jag intet att erinra.

Sammanlagda beloppet av ersättningar för till statsmyndigheter upplåtna lokaler under de fyra delfonderna kommer alltså att utgöra 12,617,600 kronor. Detta belopp fördelar sig på huvudtitlar och delfonder på sätt framgår av följande sammanställning:

H u v u d t i t e l	Byggnadsstyrelsens delfond kronor	Annan delfond kronor	Ersättningsanslag kronor
Andra huvudtiteln .....	272,600	<sup>1</sup> 597,600	870,200
Tredje » .....	157,900	<sup>2</sup> 435,200	593,100
Fjärde » .....	280,800	—	280,800
Femte » .....	1,447,000	<sup>3</sup> 4,084,500	5,531,500
Sjätte » .....	213,700	—	213,700
Sjunde » .....	285,800	—	285,800
Åttonde » .....	3,656,400	—	3,656,400
Nionde » .....	733,300	—	733,300
Tionde » .....	373,500	—	373,500
Riksdagen och dess verk m. m. ....	79,300	—	79,300
Summa	7,500,300	5,117,300	12,617,600

<sup>1</sup> Fångvårdsstyrelsens delfond. — <sup>2</sup> Utrikesdepartementets delfond. — <sup>3</sup> Medicinalstyrelsens delfond.

Med de i sista kolumnen angivna beloppen böra anslagen till ersättning till statens allmänna fastighetsfond upptagas i riksstaten för budgetåret 1936/1937. Beloppen överensstämma med anslagsäskandena i statsverkspropositionen.

#### Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.

Fångvårdsstyrelsen har i statförslaget för *fångvårdsstyrelsens delfond* upptagit hyror för till enskilda upplåtna lokaler med 150,000 kronor. Mot denna beräkning har jag intet annat att erinra än att från beloppet böra avdragas i runt tal 2,100 kronor uti hyresinkomster för bostäder, som disponeras av befattningshavare vid kronohäkten, vilka föreslås till indragning. Inkomstposten bör därför utföras med 147,900 kronor.

För *utrikesdepartementets, medicinalstyrelsens och byggnadsstyrelsens delfonder* hava inkomster av hyror beräknats till respektive 42,800, 828,000 och 377,100 kronor. Dessa beräkningar föranleda icke till någon erinran från min sida.

Sammanlagda utgöra alltså de hyresmedel, som beräknas inflyta för till enskilda upplåtna lokaler, 1,395,800 kronor.

#### Diverse inkomster.

Såsom inledningsvis omnämnts har det ansetts påkallat att å fastighetsfondens stat upptaga en inkomsttitel för diverse inkomster. Rörande de belopp, som nu böra beräknas under denna titel för varje delfond, ber jag få anföra följande.

*Fångvårdsstyrelsens delfond.* I sitt statförslag har fångvårdsstyrelsen bland inkomsterna upptagit *dels* bidrag, beräknat till 2,125 kronor, från vissa städer och kommuner till underhåll av byggnader tillhörande delfonden, *dels* ock särskild inkomst å 75 kronor för det av fångvården förhyrda konsistorienotariebostället i Linköping (del av räntan å boställets underhållsfond). Från förstnämnda belopp bör emellertid i anledning av föreliggande förslag om indragning av vissa kronohäkten avgå ett belopp av 1,120 kronor, Återstoden tillsammans med den andra posten bör upptagas under titel diverse inkomster med avrundat 1,100 kronor.

För en var av *utrikesdepartementets* och *medicinalstyrelsens delfonder* bör för diverse inkomster upptagas ett formellt belopp av 100 kronor.

*Byggnadsstyrelsens delfond.* Å den för hyresutgifter m. m. för av denna delfond förhyrda lokaler föreslagna anslagsposten beräknas lokalhyror för vissa institutioner, vilkas utgifter i allmänhet täckas från specialbudgeter, nämligen bank- och fondinspektionen, sparbanksinspektionen och försäkringsinspektionen. I sådana fall böra hyresbeloppen i sista hand drabba vederbörande specialbudgets fond, från vilken alltså fastighetsfonden skall tillgodoföras mot hyresbeloppen svarande ersättning. Denna ersättning, som nu beräknas till avrundat 28,200 kronor, bör upptagas under diverse inkomster för byggnadsstyrelsens delfond.

Under diverse inkomster beräknas alltså tillhopa 29,500 kronor.

Fondens sammanlagda inkomster skulle i enlighet härmed beräknas till 14,042,900 kronor.

### Överskott.

Då från de sålunda beräknade inkomsterna å 14,042,900 kronor dragas utgifterna, i det föregående beräknade till 6,487,500 kronor, framträder ett överskott å statens allmänna fastighetsfond med 7,555,400 kronor. I statsverkspropositionen har överskottet beräknats till 7,300,000 kronor å inkomstsidan i förslaget till riksstat för budgetåret 1936/1937.

Det nu beräknade överskottet fördelar sig på de olika delfonderna på följande sätt:

Fångvårdsstyrelsens	delfond	.....	60,000 kronor
Utrikesdepartementets	»	.....	202,200 »
Medicinalstyrelsens	»	.....	2,699,600 »
Byggnadsstyrelsens	»	.....	4,593,600 »

I enlighet med vad jag nu tillstyrkt har upprättats förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937.

Med hänsyn till det resultat, den nu verkställda närmare granskningen av beräkningarna av inkomster och utgifter å fastighetsfondens stat givit, bör överskottet för nästkommande budgetår beräknas till 7,500,000 kronor.

Under åberopande av vad här anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition

*dels* föreslå riksdagen att godkänna bilagda förslag till inkomst- och utgiftsstat för statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1936/1937 (*bilaga*);

*dels ock* — med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen, i vad angår överskottet av statens allmänna fastighetsfond — föreslå riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1936/1937 upptaga inkomstiteln Statens allmänna fastighetsfond med ett belopp av 7,500,000 kronor.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

*Birger Brandt.*

---

# BILAGA

## Förslag till inkomst-

## Statens allmänna

## för budgetåret

## Inkomster.

*Ersättning för till statsmyndigheter upplåtna lokaler.*

Fångvårdsstyrelsens delfond .....	597,600	
Utrikesdepartementets » .....	435,200	
Medicinalstyrelsens » .....	4,084,500	
Byggnadsstyrelsens » .....	7,500,300	12,617,600

*Hyror för till enskilda upplåtna lokaler.*

Fångvårdsstyrelsens delfond .....	147,900	
Utrikesdepartementets » .....	42,800	
Medicinalstyrelsens » .....	828,000	
Byggnadsstyrelsens » .....	377,100	1,395,800

*Diverse inkomster.*

Fångvårdsstyrelsens delfond .....	1,100	
Utrikesdepartementets » .....	100	
Medicinalstyrelsens » .....	100	
Byggnadsstyrelsens » .....	28,200	29,500

---

Säger för inkomster kronor 14,042,900



## Bilaga.

## och utgiftsstat för

## fastighetsfond

1936/1937.

## Utgifter.

*Reparations- och underhållskostnader m. m. för fonden tillhörande fastigheter.*

Fångvårdsstyrelsens delfond .....	535,000	
Utrikesdepartementets » .....	141,400	
Medicinalstyrelsens » .....	1,012,000	
Byggnadsstyrelsens » .....	<u>1,321,000</u>	3,009,400

*Avsättning till förnyelsefond.*

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis .....	143,500	
Utrikesdepartementets » förslagsvis .....	88,300	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis .....	1,152,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis .....	<u>1,325,600</u>	2,709,400

*Hyresutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler.*

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis .....	8,000	
Utrikesdepartementets » förslagsvis .....	46,200	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis .....	14,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis .....	<u>500,400</u>	568,600

*Avskrivning av vissa å byggnadsanslag bestridda kostnader för inventarier m. m.*

Fångvårdsstyrelsens delfond, förslagsvis .....	100	
Medicinalstyrelsens » förslagsvis .....	35,000	
Byggnadsstyrelsens » förslagsvis .....	<u>165,000</u>	200,100

*Överskott.*

Fångvårdsstyrelsens delfond .....	60,000	
Utrikesdepartementets » .....	202,200	
Medicinalstyrelsens » .....	2,699,600	
Byggnadsstyrelsens » .....	<u>4,593,600</u>	7,555,400

Säger för utgifter kronor 14,042,900